

BASIN DUYURUSU

29 Eylül 2016

PARA POLİTİKASI KURULU TOPLANTI ÖZETİ

Toplantı Tarihi: 22 Eylül 2016

Enflasyon Gelişmeleri

1. Ağustos ayında tüketici fiyatları yüzde 0,29 oranında azalmış ve yıllık tüketici enflasyonu 0,74 puan düşüşle yüzde 8,05 olmuştur. Ağustos ayı Para Politikası Kurulu Toplantı Özeti'nde ifade edildiği üzere, bu düşüşte işlenmemiş gıda fiyatlarındaki düzeltme belirleyici olmuştur. Tütün ürünlerinde ise Temmuz ayındaki fiyat ayarlamasının Ağustos ayına kalan etkisi gözlenmiştir. Bu dönemde çekirdek göstergelerin yıllık enflasyonlarında düşüş gözlenirken ana eğilimleri temel mal kaynaklı olarak bir miktar yükselmiştir.
2. Gıda ve alkolsüz içecekler grubunda yıllık enflasyon belirgin olarak azalarak yüzde 6,19'a gerilemiştir. Bu gelişmede özellikle taze meyve ve sebze fiyatlarındaki azalış etkili olurken son dönemde taze meyve ve sebze dışı gıda grubunda da enflasyon olumlu bir seyir izlemiştir. Eylül ayına ilişkin öncü göstergeler, işlenmemiş gıda enflasyonundaki aşağı yönlü düzeltmenin süreceğine işaret etmektedir. Enerji fiyatları akaryakıt fiyatlarındaki düşüşe bağlı olarak azalırken bu grupta yıllık enflasyon baz etkisiyle yüzde 2,97'ye yükselmiştir. Eylül ayında ise akaryakıt ürünlerinden alınan maktu ÖTV'de artışa gidilmiştir. Söz konusu artışın tüketici enflasyonu üzerindeki doğrudan etkisinin 0,3 puan olacağı hesaplanmaktadır.
3. Ağustos ayında hizmet fiyatları yüzde 0,71 oranında artarken grup yıllık enflasyonu 0,46 puan azalarak yüzde 8,09 olmuştur. Bu dönemde yıllık enflasyon kira haricindeki tüm alt gruplarda düşmüştür. Yıllık enflasyondaki azalışta, gıda fiyatlarındaki olumlu seyrin yansımalarına ek olarak baz etkisi ile yavaşlayan lokanta-otel hizmetleri enflasyonu belirleyici olmuştur. Birim işgücü maliyetlerinde yılın ilk yarısında gözlenen belirgin artış, hizmet enflasyonun yüksek seyrinde önemli bir rol oynarken son dönemde turizm sektöründeki yavaşlama buradan gelen etkileri kısmen sınırlamaktadır. Bu çerçevede, hizmet enflasyonunun ana eğiliminde sınırlı bir yavaşlama gözlenmektedir.
4. Temel mal grubu yıllık enflasyonu Ağustos ayında 0,15 puan azalarak yüzde 8,67 olmuştur. Yıllık enflasyon dayanıklı mal grubunda sınırlı bir oranda yükselirken diğer

gruaplarda azalış kaydetmiştir. Temel mal yıllık enflasyonu üzerinde döviz kurunun gecikmeli etkileri kademeli olarak azalmaktadır. Ancak, Türk lirasında Temmuz ayında gözlenen değer kaybının ardından bu dönemde temel mal grubunda ana eğilim bir miktar yükselmiştir.

5. Özetle, toplam talepteki yavaşlama çekirdek enflasyondaki kademeli düşüşü desteklerken gıda fiyatlarındaki aşağı yönlü seyrin de etkisiyle kısa vadede enflasyonda düşüş öngörülmektedir. Bununla birlikte, akaryakıt ürünlerindeki vergi ayarlaması ve diğer maliyet unsurlarındaki gelişmeler enflasyondaki iyileşmeyi sınırlamaktadır.

Enflasyonu Etkileyen Unsurlar

6. TÜİK tarafından açıklanan 2016 yılı ikinci çeyrek verilerine göre, GSYİH yıllık bazda yüzde 3,1 oranında artmıştır. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış verilere göre ise ilk çeyrekteki yüzde 0,7 oranındaki ılımlı artışın ardından ikinci çeyrekte büyüme hızı yavaşlamış ve yüzde 0,3 olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde yatırımlardaki zayıf seyir sürerken özel ve kamu tüketim harcamaları büyümeye yüksek katkı sağlamıştır. Turizmdeki daralmanın olumsuz etkileri ikinci çeyrekte belirginleşmiş ve böylece net ihracatın büyümeye olumsuz katkısı artmıştır.
7. Son dönemde açıklanan veriler ve yılın üçüncü çeyreğine dair göstergeler iktisadi faaliyetin ivme kaybettiğine işaret etmektedir. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretimi Temmuz ayında yurt içinde yaşanan olumsuzluklar ve uzatılan Ramazan Bayramı tatilinin etkileriyle aylık ve yıllık bazda yüksek oranda gerilemiştir. Bu sert düşüşte Ramazan Bayramı tatilinin uzatılması nedeniyle oluşan iş günü kaybının (köprü günü etkisi) yanı sıra 15 Temmuz'u takiben efektif çalışma günü sayısındaki düşüşün de etkili olabileceği düşünülmektedir. Nitekim yakın dönemde açıklanan göstergeler, Ağustos ve Eylül aylarında gözlenen toparlanmayla birlikte Temmuz ayındaki üretim kaybının kısmen telafi edildiğine işaret etmiştir. Buna rağmen üçüncü çeyrek genelinde sanayi üretiminin ikinci çeyrek düzeyinin altında kalacağı tahmin edilmektedir.
8. Avrupa Birliği ülkelerinin talebindeki artışın ihracat üzerindeki olumlu etkisi sürmektedir. Dış talep üzerindeki jeopolitik gelişmeler kaynaklı olumsuz etkilere karşın dış piyasalarda pazar çeşitlendirme esnekliği ihracatı desteklemeye devam etmektedir. Yakın dönem dış ticaret verileri altın hariç ihracatta Temmuz ayında yaşanan hızlı düşüşün Ağustos ayında telafi edildiği yönünde sinyal vermiştir. Buna karşılık, turizmdeki daralmanın net ihracata olumsuz etkisi yaz aylarıyla birlikte belirginleşmiştir. Turizm sektöründeki gelişmelerin cari denge üzerinde kısa süreli olumsuz bir etki yapması beklenmekle beraber, dış ticaret hadlerindeki gelişmelerin gecikmeli yansımaları ve tüketici kredilerinin ılımlı seyri cari dengedeki iyileşmeyi desteklemektedir. Diğer taraftan, emtia fiyatlarının cari açık üzerindeki olumlu etkisinin önümüzdeki dönemlerde kademeli olarak azalması beklenmektedir.

9. 2016 yılı Haziran döneminde mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranları tarım dışı istihdamdaki gerilemenin etkisiyle bir önceki döneme göre artmıştır. Böylece istihdam görünümündeki kötüleşmeyle birlikte işsizlik oranları üst üste iki dönem belirgin bir artış kaydetmiştir. Haziran döneminde istihdam görünümündeki bozulma tüm sektörler yayılmıştır. Sanayi ve inşaat istihdamı gerilerken hizmet sektöründe istihdam artışı hız kesmiştir. Gerçekleşmeler ve öncü göstergeler ışığında üçüncü çeyrekte işsizlik oranlarında artış beklenmektedir. Ayrıca, Haziran ayı itibarıyla SGK verileri, turizm sektöründeki olumsuz görünümün hizmet sektöründe istihdam artışını sınırlamaya devam ettiğine işaret etmektedir.
10. Özetle, iktisadi faaliyetin üçüncü çeyrekte dönemlik bazda gerileyeceği tahmin edilmektedir. Bununla birlikte, yılın son çeyreğinde turizmdeki daralmanın büyüme üzerindeki olumsuz etkilerinin daha sınırlı kalacağı ve alınan destekleyici teşvik ve tedbirlerin katkısıyla iç talebin toparlanma eğilimine gireceği öngörülmektedir.

Para Politikası ve Riskler

11. Mevcut durumda genel finansal koşulların sıkı olduğu değerlendirilmektedir. Küresel risk iştahındaki artış finansal koşullardaki sıkılığı azaltıcı etki yapsa da, kredi koşullarındaki sıkılık devam etmektedir. Marjinal fonlama faizindeki kademeli düşüş kredi ve mevduat faizlerine kısmen yansımıştır. Destekleyici makroihtiyati düzenlemelerin de etkisiyle kredilerin önümüzdeki dönemde ılımlı bir toparlanma eğilimine girmesi beklenmektedir.
12. Son dönemde açıklanan veriler ve yılın üçüncü çeyreğine dair göstergeler iktisadi faaliyetin ivme kaybettiğine işaret etmektedir. İstihdam eğilimindeki bozulmayla birlikte iki dönem üst üste artış kaydeden işsizlik oranları da ekonomideki yavaşlamayı teyit etmektedir. Bununla birlikte, öncü veriler sanayi üretiminde Temmuz ayında gözlenen belirgin yavaşlamanın kalıcı olmadığına işaret etmektedir. Dış talep üzerindeki jeopolitik gelişmeler kaynaklı olumsuz etkilere karşın Avrupa Birliği ülkelerine yapılan mal ihracatı güçlü artış eğilimini korumaktadır. Rusya ile ilişkilerin düzelmesi de dış talebi kademeli olarak destekleyebilecektir. Bu doğrultuda, önümüzdeki dönemde mal ihracatının büyümeye olumlu katkı vermeye devam etmesi beklenmektedir. Alınan destekleyici teşvik ve tedbirlerin katkısıyla son çeyrekte itibaren iç talepte toparlanma eğiliminin başlaması beklenmektedir.
13. Küresel gelişmelere bakıldığında, gelişmiş ülke faizleri ve emtia fiyatlarındaki düşük seyrin Türkiye ekonomisini olumlu yönde etkilemeye devam ettiği değerlendirilmektedir. Küresel para politikalarına ilişkin belirsizlikler bir miktar artmasına rağmen gelişmekte olan ülkelere portföy girişleri devam etmektedir.
14. Bu gelişmeler doğrultusunda Kurul, para politikası etkinliğine sağladığı katkı da dikkate alınarak, sadeleşme yönünde ölçülü ve temkinli bir adım atılmasına karar vermiştir. Sadeleşme ile nihai olarak amaçlanan, dar ve simetrik bir koridor uygulamasının hayata geçirilmesi ve fonlamanın tek bir faizden yapılmasıdır. Para politikasının sadeleşme sürecinin makul bir zaman diliminde sonuçlandırılması

planlanmaktadır. Sadeleşmenin hızı ve zamanlaması enflasyon ve finansal istikrarı etkileyen gelişmelere bağlı olacaktır.

15. Ağustos ayında enflasyon, işlenmemiş gıda ve çekirdek enflasyon göstergelerindeki iyileşmeye bağlı olarak düşüş kaydetmiştir. Birikimli döviz kuru hareketlerinin yıllık enflasyon üzerindeki gecikmeli etkileri hafiflemeye devam etmiştir. Ancak Temmuz ayında Türk lirasında gözlenen değer kaybının temel mal grubuna etkileri ile birim işgücü maliyetleri ve katılıkların hizmet grubuna yansımalarıyla birlikte çekirdek enflasyonun ana eğilimi yüksek seviyesini korumuştur. İthal girdi maliyetlerindeki düşük seviyenin olumlu katkısına rağmen enflasyon eğilimindeki iyileşme sınırlı kalmıştır. Önümüzdeki dönem için toplam talepteki yavaşlama çekirdek enflasyondaki kademeli düşüşü desteklerken gıda fiyatlarındaki aşağı yönlü seyrin de etkisiyle kısa vadede enflasyonda düşüş öngörülmektedir. Bununla birlikte, akaryakıt ürünlerindeki vergi ayarlaması ve diğer maliyet unsurlarındaki gelişmeler enflasyondaki iyileşmeyi sınırlamakta ve para politikasındaki temkinli duruşun korunmasını gerektirmektedir.
16. Önümüzdeki dönemde para politikası kararları enflasyon görünümüne bağlı olacaktır. Enflasyon beklentileri, fiyatlama davranışları ve enflasyonu etkileyen diğer unsurlardaki gelişmeler dikkate alınarak para politikasındaki temkinli duruş sürdürülecektir.
17. Maliye politikasına ve vergi düzenlemelerine ilişkin gelişmeler enflasyon görünümüne etkileri bakımından yakından takip edilmektedir. Para politikası duruşu oluşturulurken, mali disiplinin korunacağı ve yönetilen/yönlendirilen fiyatlarda öngörülmeven bir artış gerçekleşmeyeceği varsayılmaktadır. Maliye politikasının söz konusu çerçeveden belirgin olarak sapması ve bu durumun orta vadeli enflasyon görünümünü olumsuz etkilemesi halinde para politikası duruşunun da güncellenmesi söz konusu olabilecektir.
18. Son yıllarda mali disiplinin sürdürülmesi Türkiye ekonomisinin olumsuz dış şoklara karşı duyarlılığını azaltan temel unsurlardan biri olmuştur. Küresel belirsizliklerin yüksek olduğu mevcut konjunktürde bu kazanımların korunarak daha da ileriye götürülmesi önem taşımaktadır. Mali disiplini kalıcı hale getirecek ve tasarruf açığını azaltacak her türlü tedbir makroekonomik istikrarı destekleyecek ve uzun vadeli kamu borçlanma faizlerinin düşük düzeylerde seyretmesini sağlayarak toplumsal refaha olumlu katkıda bulunacaktır.